

BELEIDSPLAN

HET FLEVO-LANDSCHAP

— 2024-2027 —

A photograph showing three men in green outdoor jackets working on a wooden signpost in a grassy field. The man on the left is using a mallet to secure a wooden cap on the post. The man in the center is smiling and holding a shovel. The man on the right is also holding a shovel. The signpost has a blue arrow pointing up and the number '3'. The background is a dense forest of trees.

**VEERKRACHTIGE
NATUUR DICHTBIJ**

Colofon

Samenstelling en redactie
Het Flevo-landschap

Vormgeving
Twirre ontwerpt

Fotografie:
Ernst Dirksen
Maarten Feenstra
Het Flevo-landschap
Yvonne de Hilster
Martha de Jong - Lantink
Pixabay
Pluim Fotografie

Inhoudsopgave

1. Het Flevolandse landschapschap	4
2. Kwaliteitsnatuur	8
3. Natuur in het hart	12
4. Natuur en samenleving	18

Voorwoord

Flevoland staat bekend als jongste provincie. Tegelijkertijd zien we sporen van het delta-gebied dat Flevoland lang voor de Zuiderzee was, terug in ons landschap. Denk aan de oude Eemvallei bij Noorderwold (tussen Almere en Zeewolde), de grote variatie in bodemsoorten in het Urkerbos of de bodemschatten op en om Schokland.

Met het rijpen van de polder groeide ook de aandacht voor natuur, landschap en erfgoed. Ook de land art die werd geplaatst maakte nadrukkelijk gebruik van het nieuwe landschap. In 1986 werd Het Flevo-landschap opgericht als provinciale natuur- en landschapsorganisatie. We beheren inmiddels ruim 5.100 hectare natuur in Flevoland, met zo'n 40 medewerkers en 150 vrijwilligers, en gesteund door 12.500 begunstigers. Wij zijn trots op onze provincie, op de natuurterreinen die we bezitten en beheren, en op de manier waarop we mensen natuur en landschap laten beleven.

Dit beleidsplan formuleert onze ambities en de onderwerpen waar we de komende jaren

bijzondere aandacht aan willen schenken. Wij zijn ons daarbij bewust van onze maatschappelijke rol en ontwikkelingen in onze omgeving. We leggen de lat hoog, passend bij de cultuur in onze provincie, en in de wetenschap dat op veel manieren samenwerking mogelijk en nodig is. Daarbij geldt steeds: de kwaliteit van natuur en landschap staat voorop.

Bijzondere aandacht gaat er de komende jaren onder meer naar de zichtbaarheid van ons werk en dat van pachters, de hydrologie in onze terreinen, bezoekerscentra en vrijwilligers.

Onze medewerkers werken al elke dag met passie en optimisme aan een nog mooier Flevoland en zullen dat ook blijven doen.

Lelystad, oktober 2023

Jan Leentvaar
Interim directeur-bestuurder
Het Flevo-landschap

Leeswijzer:

- In hoofdstuk 1 bespreken we de kern van ons werk en geven onze visie op belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen.
- In hoofdstuk 2 t/m 4 specificeren we waar ons beleid de komende jaren op focust op de onderdelen kwaliteitsnatuur, natuur in het hart, en natuur en samenleving.
- Tot besluit is hiervan een schematisch overzicht te vinden.

foto: Pixabay

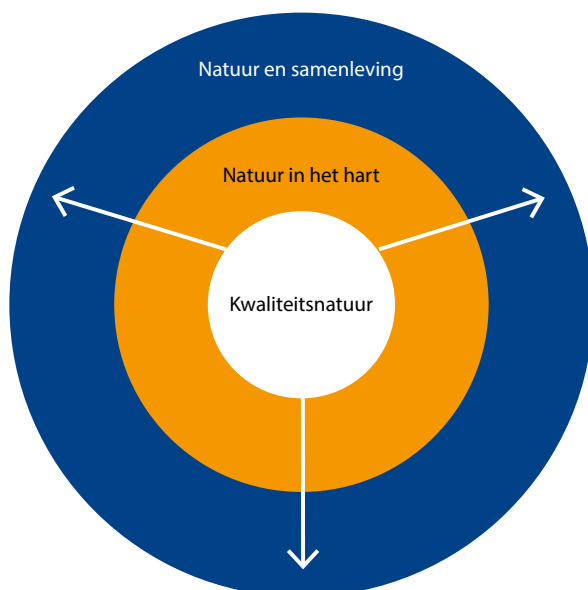
1. Het Flevolandse landschap

In dit hoofdstuk beschrijven we de ontwikkelingen in onze omgeving die van invloed zijn op ons, en de visie en ambitie die we daarop formuleren.

Beheerder natuur, landschap, cultureel erfgoed en land art

Wij staan als organisatie middenin de samenleving. Onze kwaliteit van leven wordt mede bepaald door de kwaliteit van natuur en landschap. Natuur is de basis van ons bestaan. Een goede natuurkwaliteit is van groot belang voor mens, plant en dier, voor een gezonde economie en brede welvaart. Het landschap weerspiegelt de historie van de provincie. Ook natuur had daarin vanaf het begin een plek.

Als beheerder van natuur, landschap en erfgoed zijn wij verantwoordelijk voor onze terreinen. Kwaliteitsnatuur vormt daarmee de kern van onze opdracht en ons beleid. Daarnaast is het onze missie om te werken aan draagvlak voor behoud en versterking van natuur en landschap. Naast de huidige natuurwaarden zijn ook die verhalen belangrijk om te blijven vertellen. Dat noemen we natuur in het hart.

Tot slot zijn we een door de samenleving gefinancierde organisatie met maatschappelijke doelen (natuurbeheer) en inbedding (medewerkers, vrijwilligers, partners, andere relaties). We zijn gevoelig voor onze omgeving en laten zien dat we inspelen op wat er om ons heen gebeurt. Denk aan de mogelijkheden die we bieden voor agrarisch medegebruik en onze inzet voor recreatie. Daarnaast zijn onze terreinen op allerlei manieren verbonden met hun omgeving, en daardoor mede afhankelijk van diezelfde omgeving. De derde pijler onder ons beleid is daarom natuur en samenleving.

Dit meerjarenbeleidsplan geeft de komende vier jaar richting aan onze jaarplannen en verdere beleidsontwikkelingen.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Nederland kent stevige opgaven op het gebied van natuurherstel en verduurzaming landbouw, woningbouw en energie. Die raken ook het beleid van terrein beherende organisaties als Het Flevo-landschap. In Flevoland mag het stikstofprobleem dan minder fors zijn dan in enkele andere provincies, bodemdaling, verzilting, klimaatadaptatie en biodiversiteit zijn hier wel de gelijk belangrijke thema's, ook in relatie tot de – merendeels intensieve – landbouw en de mogelijke opening van Lelystad Airport. Stikstof, klimaatverandering en droogte mogen dan een negatieve invloed hebben op de natuurkwaliteit in onze terreinen, tegelijkertijd is natuur onderdeel van een oplossing voor deze maatschappelijke vraagstukken. We hebben de ambitie om daar, vanuit onze rol als natuurbeheerder, waar mogelijk aan bij te dragen.

Rijk voorland

In het kader van het werken aan kwaliteit-snatuur en natuur als onderdeel van de samenleving hebben we in 2022 de handen inengeslagen met Natuurmonumenten en

Staatsbosbeheer in Flevoland en een visie op Flevoland gepresenteerd: Rijk voorland. 'Rijk' betekent divers, veelomvattend, ruim, weelderig. 'Voorland' staat voor toekomst, bestemming, kust, in/aan zee gelegen stuk land. Doel: natuurlijke kracht voor Flevoland.

De visie heeft twee uitgangspunten. Eén: Flevoland is een onmisbare ecologische schakel in het hart van Nederland. Twee: bodem en water moeten weer leidend worden bij landgebruik, ruimtelijke ontwikkelingen en in beleid. We vragen voor deze onderwerpen ook aandacht bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen die onze terreinen raken, zoals Almere Pampus. Almere is qua inwoners de achtste stad van Nederland en blijft ook de komende jaren doorgroeien. Ook de minister van Infrastructuur en Waterstaat (I en W) stelde eind 2022 vast dat bodem en water sturend moeten zijn in de ruimtelijke ordening, nu we tegen de grenzen van het water- en bodemsysteem aanlopen. Bodem en water sturend is noodzakelijk om met een ander en grilliger klimaat in Nederland te blijven leven, wonen en werken. Veilig en met een gezonde bodem en voldoende en schoon water. Op basis van deze uitgangspunten zien we in Flevoland vijf landschapstypen toekomst hebben: wetlands, randbossen, water, toekomstbestendige landbouw, en gezonde dorpen en steden.

Landbouw en landschap

In het concept Flevolands Programma Landelijk Gebied (FPLG)¹ gaat, net als in het provinciale coalitieakkoord van juni 2023, veel aandacht uit naar de landbouw. In onze visie is landbouw ook onderdeel van het landschap, zoals ook natuur dat is. Landschapsarchitect en oud-Rijksadviseur voor de fysieke leefomgeving Berno Strootman noemt dat 'landschapsinclusieve landbouw'. Landschap als strategie vraagt een integrale benadering, een brede blik en bijdragen aan een gevoel van identiteit.

¹ Bij publicatie van dit beleidsplan was het FPLG nog niet vastgesteld.

Voor ons is landbouw al onderdeel van natuur en landschap. In het kader van natuurbeheer verpachten we ongeveer een derde van de hectares aan agrariërs. Bijvoorbeeld voor graslandbeheer door extensieve natuurbegrazing, die de diversiteit verbetert. Ook innovatieve vormen van landbouw (bomenteelt in combinatie met eenjarige gewassen) of regeneratieve landbouw (voor een gezonde bodem) hebben hierin een plek.

Het NPLG-doel van 10 procent 'groenblauwe dooradering' in 2050 (waarvan de helft van de opgave in 2030 gerealiseerd) is een stevige uitdaging. Tegelijkertijd is het een manier om grotere gebieden met elkaar te verbinden. Beide gelden ook voor de bossenstrategie. We vragen daarbij ook aandacht voor inpassing in het landschap en het rekening houden met andere natuurdoelen.

Kwaliteitsnatuur

We zien graag meer overgangsgebieden tussen landbouw en natuur, waar beide een plek hebben: landbouw die past bij natuurwaarden en die tegelijk belevingswaarde heeft voor de recreant. Het landschap verbindt op die manier landbouw en natuur. Speerpunten voor de komende jaren zijn daarom voor ons systeemherstel (waterhuishouding), verbindingen tussen natuurgebieden, zachtere overgangen landbouw-natuur, toekomstbestendige, vitale bossen en waardevolle akkernatuur.

Als zich kansen voordoen om bestaande gebieden meer omvang te geven en zo robuuster te maken, zullen we die graag grijpen. Denk aan gronden te midden of aan de rand van onze terreinen of het realiseren van verbindingen tussen natuurgebieden. Ook voor gronden waar landbouw steeds lastiger wordt, is omschakeling naar natuur met agrarisch medegebruik een optie waar we graag aan meewerken. Onze blik is binnendijks: daar liggen onze kennis, kracht en kunde.

foto: Pixabay

Gastheer in het groen

Draagvlak voor natuur hangt samen met de mogelijkheid om natuur te beleven. Onder de term natuurbeleving verstaan wij alles waar bezoekers gebruik van kunnen maken, of ze nu om de hoek wonen of van iets verder weg komen. Denk aan ontwikkeling, aanleg en onderhoud van paden en routes, excursies en voorzieningen als informatiepanelen en onze bezoekerscentra. Door daar keuzes in te maken organiseren we ook een zoning in en tussen onze natuurgebieden en is er aanbod voor verschillende doelgroepen (rust-, inzicht-, avontuur- en verbindingszoekers). Onze visie op natuurbeleving hebben we uitgewerkt in ons Natuurbelevingsplan².

Dat we zoveel belang hechten aan beleving betekent niet automatisch dat bezoekers ook overal kunnen komen. Flevoland heeft veel kleinere, relatief open gebieden die

vanaf de randen beleefbaar zijn. Iedere dag bezoekers in zo'n gebied schaadt ook de natuurwaarden. Als beheerder zorgen we dan voor aantrekkelijke beleving vanaf de rand en soms een speciale excursie. Want alleen door onze natuur te laten zien en beleven, kunnen wij natuur en mens met elkaar verbinden en draagvlak voor ons werk behouden. Voor aanleg en onderhoud van doorgaande fietspaden gaan wij graag in gesprek met overheden. We hebben daar als natuurbeheerder namelijk de middelen noch de capaciteit voor.

Ook breiden we de mogelijkheden uit om je als vrijwilliger voor onze organisatie in te zetten. Die ontwikkeling is in de afgelopen periode al ingezet in het kader van verbinding en draagvlak, en zetten we in dit beleidsplan verder door.

2 www.flevo-landschap.nl/wat-wij-doen/jaarverslagen-en-publicaties

Daar vindt u ons Natuurbelevingsplan 2021-2026.

Met de samenleving

We zijn ook maatschappelijke verankerd door de door ons gewaarde samenwerking met mensen en organisaties. Denk aan ruiters, mountainbikers en een atletiekvereniging (Schoklandloop), als ook het mogelijk maken van kunstexposities. Het zijn slechts enkele van de goede voorbeelden, en zo mogelijk voegen we er daar de komende jaren nog een aantal aan toe. Denk ook samenwerkingen met pachters, omwonenden en bedrijfsvrienden. Tot slot is er de samenwerking met partners als het waterschap, de provincie, gemeenten en andere groene organisaties. We hebben veelal gedeelde belangen, al is het soms lastig om die op korte termijn te zien. Op de langere termijn hebben we elkaar echter echt nodig als we Flevoland willen behouden als provincie met een waardevol landschap waar het ook goed wonen en recreëren is. Regelmatig ver-

toeven in het groen heeft een positief effect op de fysieke en mentale gezondheid van mensen. We zijn ook op dat gebied van belang als partner.

Samen willen we de komende periode een stap dichterbij een toekomstbestendige Flevolandse natuur komen die verbonden is met haar omgeving, met meerwaarde voor andere ruimtelijke opgaven en sectoren. Tegelijkertijd staan we voor de uitdaging om goed om te gaan met alle vragen die er vanuit onze omgeving op ons afkomen, waaronder het leveren van inbreng bij bredere maatschappelijke vraagstukken. Steeds kijken we daarbij naar onze kerntaken en organisatiedoelstellingen: draagt het bij aan kwaliteitsnatuur en natuur in het hart? Dit beleidsplan geeft daarmee ook richting aan onze inzet.

foto's inzet: Ernst Dirksen

foto: Ernst Dirksen

Kwaliteit

2. Kwaliteitsnatuur

Inleiding

We werken in onze natuurterreinen dagelijks aan de robuustheid van de natuur en het behouden en vergroten van de rijkdom aan soorten. Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste opgaven voor de komende jaren, bo-

venop wat we in de beheerplannen van onze gebieden hebben vastgelegd en wat er aan verplichtingen voortkomt uit wet- en regelgeving, subsidies en fondsbijdragen.

Pijler 1: Kwaliteitsnatuur		
1. Versterken en behouden ecologische kwaliteit	A. Beheervisies voor landschapstypen	2027: Beheervisies voor onze bossen, moerassen, graslanden en akkernatuur
	B. Zichtbaarheid van bijdrage verpachtingen aan natuurdoelen	2027: In alle pachtcontracten zijn de voorwaarden voor pachters zichtbaar gekoppeld aan natuurdoelen
2. Optimaliseren beheer	A. Hydrologische toestand gebieden op orde	2026: Inzicht in het functioneren van de hydrologie in gebieden waarin het hydrologische systeem belangrijk is
	B. Aanpak probleemsoorten	2024: Inzicht in de belangrijkste probleemsoorten in onze gebieden 2025: Beleid om hiermee om te gaan 2026: Start realisatie

DOEL

1. Versterken en behouden ecologische kwaliteit

Onder ecologische kwaliteit verstaan we veerkrachtige ecosystemen met een grote biodiversiteit aan planten en dieren.

A. Beheervisies voor landschapstypen

- **Ambitie:** Algemene beheervisie voor alle landschapstypen in onze gebieden.
- **Waarom:** Sommige onderwerpen spelen in al onze gebieden (of veel) terwijl andere onderwerpen juist specifiek voor één gebied zijn. De algemene afwegingen worden weergegeven in deze beheervisie. Om de ecologische kwaliteit van onze gebieden te behouden en te versterken, is het belangrijk om een toekomstbeeld te hebben van waar je naartoe werkt en hoe je dat kunt bereiken in het beheer. Een algemene beheervisie helpt dan bij het maken van keuzes.
- **Hoe:** We maken hiermee een begin door beheervisies te bepalen voor een aantal landschapstypen: akkernatuur, bossen, graslanden en moerassen.

Resultaat

2027: Beheervisies voor onze bossen, moerassen, graslanden en akkernatuur.

B. Zichtbaarheid van bijdrage verpachtingen aan natuurdoelen

- **Ambitie:** Al onze pachters weten hoe ze bijdragen aan de natuurdoelen en begrijpen waarom dit belangrijk is.
- **Waarom:** In steeds meer van onze terreinen werken wij samen met pachters aan de natuurdoelen, in plaats van via het opleggen van een aantal voorwaarden die negatieve effecten op de natuur moeten voorkomen. Dat vergroot zowel de kwaliteit van hun werk als de kansen op het realiseren van extra's voor de natuur in onze gebieden. Bijkomend effect kan zijn dat ze een deel van deze kennis en ervaring ook op andere percelen gaan toepassen.

- **Hoe:** We werken aan het motiveren en uitdagen van pachters en het vergroten van hun kennis van natuurbeheer. Onderdeel daarvan is het stimuleren van het leren van anderen. Daarnaast werken we via Natuur in het hart aan de zichtbaarheid in de samenleving van de bijdrage van pachters aan kwaliteitsnatuur.

Resultaat

2027: In alle pachtcontracten zijn de voorwaarden voor pachters zichtbaar gekoppeld aan natuurdoelen

DOEL

2. Optimaliseren beheer

A. Hydrologische toestand gebieden op orde

- **Ambitie:** De hydrologische toestand van onze natuurterreinen is in orde en nieuwe problemen worden voorkomen, om de natuurkwaliteit te waarborgen.
- **Waarom:** Voldoende water is essentieel voor kwaliteitsnatuur. Maar door het veranderende klimaat lijdt de natuur steeds vaker onder droogteperioden. Bovendien zijn veel natuurgebieden hoger komen te liggen dan de omliggende (landbouw) gebieden, doordat de bodemdaling in natuurgebieden langzamer gaat. Dat beperkt ook de mogelijkheden om water vast te houden. Als we het hydrologisch systeem van elk natuurterrein kennen, kunnen we sneller tot een plan van aanpak komen als zich een mogelijkheid voor financiering aandient of een eventuele heroverweging van onze natuurdoeltypen onderbouwen.
- **Hoe:** We vergroten het inzicht in de hydrologie in onze terreinen, relateren dit aan de natuurdoeltypen en houden oog voor financieringsmogelijkheden om ingrepen of aanpassingen mogelijk te maken.

Resultaat

2026: Inzicht in het functioneren van de hydrologie in gebieden waarin het hydrologische systeem belangrijk is

B. Aanpak probleemsoorten

- **Ambitie:** Professionele, integrale aanpak van probleemsoorten (flora en fauna) om onze natuurdoelen te behalen.
- **Waarom:** Voor invasieve exoten is een wettelijk kader. Maar ook andere soorten planten en dieren kunnen zo overheersend zijn dat ze een probleem gaan vormen voor de natuurkwaliteit. Ze verdringen de gewenste planten en dieren en vormen een mogelijk risico voor mens en dier (materiële schade, gezondheid, etc.). We ervaren nu in een aantal terreinen dat we onze natuurdoelen niet kunnen behalen vanwege deze probleemsoorten.
- **Hoe:** We bepalen de belangrijkste probleemsoorten in onze terreinen. Planten en dieren houden zich echter niet aan de grenzen van natuurterreinen. Daarom gaan we waar nodig hier ook over in gesprek met de omgeving. Daarna stellen we beleid op over hoe we de komende jaren omgaan met de probleemsoorten en zetten vervolgens in op realisatie hiervan.

Resultaat

2024: Inzicht in de belangrijkste probleemsoorten in onze gebieden
 2025: Beleid om hiermee om te gaan
 2026: Start realisatie

foto: Pixabay

Beleven

3. Natuur in het hart

Inleiding

Door het gebruik van je zintuigen en je te verwonderen over wat je om je heen ziet, leer je natuur en landschap nog meer waarderen en kun je je ermee verbinden: natuur in het hart. Daarmee leggen wij een brede basis onder het beheer en behoud van onze gebieden. Want waar je van houdt, dat bescherm je. We willen natuur in het hart vergroten door middel van effectieve publiciteit en een betere publieksontvangst, en hier ook meeropbrengsten uit realiseren.

Onder natuurbeleving verstaan we alle momenten waarop bezoekers genieten van ons natuurgebieden en het landschap. Dit loopt uiteen van een rondje met de hond tot een begeleide bronstexcursie; van inrichting (hardware) tot georganiseerde, al dan niet begeleide activiteiten (software). Ook het verhaal van de plek nemen we in onze eigen terreinen steeds mee. Voorwaarde voor voorzieningen is dat de natuurbeleving in harmonie is en blijft met de natuurkwaliteit en -doelen.

Mensen betrekken bij onze natuur begint met het vergroten van onze zichtbaarheid. Dat maakt het mogelijk om ze te enthousiasmeren om een natuurgebied of bezoekerscentrum te bezoeken, een wandelroute te downloaden, of een activiteit of excursie te boeken. Mensen die dit doen, zullen zich zo ook meer betrokken gaan voelen bij de natuur en daarmee bewuster van het belang van beheer en bescherming. Bijvoorbeeld door zich in te zetten als vrijwilliger of met een financiële bijdrage. Daarna is het belangrijk mensen te behouden door ze te bedanken, informeren en te blijven betrekken, met nieuwe belevingen.

Voor wat betreft de inzet op promotie van onze gebieden leggen we het accent op de grote en middelgrote gebieden (categorieën A en B in Natuurbelevingsplan). Met dit meerjarenbeleid geven we ook uitvoering aan dit Natuurbelevingsplan.

Pijler 2: Natuur in het hart

1. Zichtbaar als natuurbeheerder		2024-2027: We halen jaarlijks vier keer op een positieve manier de media 2027: groei in spontane (+25%) en geholpen (+25%) naamsbekendheid t.o.v. 2022, met gelijkblijvende of grotere waardering 2027: Groei in geholpen naamsbekendheid in Almere (+15%) t.o.v. 2022, met gelijkblijvende of grotere waardering
2. Dichter bij mensen	A. Betere bezoekersontvangst in Almere	2024: Businesscase akkoord, start voorbereiding bouw 2027: Volgens plan gerealiseerde exploitatie
	B. Betere bezoekersontvangst in Lelystad	2024: Toekomstvisie Natuurpark opgesteld 2025: Plan van aanpak in uitvoering
	C. Betere bezoekersontvangst op Schokland	2024: Visie opgesteld en inzet op realisatie 2027: Bezoekersontvangst nieuwe stijl op Schokland
3. Meer inkomsten uit fondsenwerving		2024: Meerjarenplan fondsenwerving vastgesteld 2027: Targets in de meerjarenplanning behaald

DOEL

1 Zichtbaar als natuurbeheerder

We spelen doorlopend in op veranderingen in onze terreinen én onze omgeving als onderdeel van onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Denk aan klimaat, bodemdaling en de opgave voor verduurzaming van de landbouw. Dat willen we ook laten zien. We werken daarom aan doelgerichte en efficiënte communicatie van ons werk.

- **Ambitie:** Structureel laten zien waar we mee bezig zijn en waarom, zowel met ons reguliere beheer als met nieuwe ontwikkelingen. Ook de personen die hierbij betrokken zijn, zijn meer zichtbaar.
- **Waarom:** Natuurbeheer gaat niet vanzelf, het kost tijd, geld en inzet. Het zichtbaar maken van het werk en de mensen draagt bij aan het draagvlak voor natuurbeheer en het beeld van onze organisatie in onze maatschappelijke omgeving. Uit de 1-meting van ons naamsbekendheid-, zichtbaarheid- en imago onderzoek blijkt ook dat er nog kansen liggen voor meer naamsbekendheid.

- **Hoe:** Met een corporate marketingcommunicatieplan, corporate contentstrategie, projectcommunicatie en (zo nodig) campagnes. Alle nieuwe projectplannen hebben een communicatieparagraaf en bijbehorend budget. Het vraagt daarnaast ook goede samenwerking tussen collega's van verschillende afdelingen. Naast op de socials is ook zichtbaarheid op locatie (in onze gebieden) en in lokale media hierbij belangrijk. We evalueren de strategie elk half jaar.

Resultaat

2024-2027: We halen jaarlijks vier keer op een positieve manier de media
 2027: Groei in spontane (+25%) en geholpen (+25%) naamsbekendheid t.o.v. 2022, met gelijkblijvende of grotere waardering
 2027: Groei in geholpen naamsbekendheid in Almere (+15%) t.o.v. 2022, met gelijkblijvende of grotere waardering

DOEL

2. Dichter bij mensen

Overall waar we bezoekers ontvangen zijn we gastheer in het groen. We helpen mensen op weg om de natuur te ontdekken en ervaren. Betere publieksonvangst past in de cirkel: grotere zichtbaarheid, meer inkomsten, vergroten achterban.

Onze bezoekerscentra zijn een belangrijke toegangspoort tot onze gebieden. Ook veel van onze vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan dit doel; in de bezoekerscentra, als natuurgids of als vrijwillige boswachter.

A. Betere bezoekersontvangst in Almere

- **Ambitie:** De nieuwe bezoekersontvangst in Almere is de eerste waar we onze strategische visie op bezoekersontvangst in de praktijk gaan brengen. Je gaat er op de koffie bij de boswachter. Een plek die natuur, landschap en cultuurhistorie ademt, met verhalen over natuur, landschap en de locatie die blijven boeien. Waar je je thuis voelt en graag terugkomt. En waar je een goede kop koffie kunt krijgen en iets kunt eten.
- **Waarom:** In het voorjaar van 2023 is het oude bezoekerscentrum gesloopt om een nieuwe bezoekersontvangst te realiseren die wel past bij onze visie op bezoekersontvangst.
- **Hoe:** In samenwerking met professionele horecapartner, met inbreng van vrijwilligers en in overleg met de omgeving (stakeholders). De planning is om de nieuwe bezoekersontvangst te openen in 2025.

Resultaat

2024: Businesscase akkoord, start voorbereiding bouw
2027: Volgens plan gerealiseerde exploitatie (opbrengsten)

B. Betere bezoekersontvangst in Lelystad

- **Ambitie:** Een visie op het Natuurpark in relatie tot bezoekersontvangst.
- **Waarom:** Natuurpark Lelystad wordt drukbezocht. We stimuleren dit ook door de vele voorzieningen die er zijn, met als belangrijkste het bezoekerscentrum. Tegelijkertijd kan de zichtbaarheid voor zakelijke verhuur groter. Een overkoepelende visie is wenselijk door de vele verschillende aandachtspunten die al zijn gesignaleerd, in combinatie met het beheerplan. Denk aan informatievoorziening, bereikbaarheid (openbaar vervoer), onderhoud fietsroutes, spreiding van bezoek in tijd en plaats, en de regionale functie als toeristisch overstappunt. Ook verdienen de geschiedenis en natuur en landschap van het Natuurpark zelf meer aandacht.
- **Hoe:** Voor het opstellen van de visie wordt een organisatie-brede werkgroep gevormd, uitvoering ervan ligt vervolgens bij de verschillende afdelingen.

Resultaat

2024: Toekomstvisie Natuurpark opgesteld
2025: Plan van aanpak in uitvoering

foto: ydh

C. Betere bezoekersontvangst op Schokland

- **Ambitie:** Een goed zichtbare bezoekersontvangst die aansluit bij onze visie op bezoekerscentra zoals geformuleerd in het Natuurbelevingsplan.
- **Waarom:** We zijn op Schokland onvoldoende zichtbaar als beheerder van natuur, landschap, erfgoed en archeologie. Tegelijkertijd heeft de gemeente Noord-oostpolder in 2021 Schokkerringweg 25 aangekocht als locatie voor een Werelderfgoedcentrum. Hier liggen kansen om 'natuur' en 'cultuur' te combineren en integreren op één locatie.
- **Hoe:** Door het opstellen van een visie voor bezoekersontvangst op Schokland i.s.m. partners en vrijwilligers.

Resultaat

2024: Visie opgesteld en inzet op realisatie

2027: Bezoekersontvangst nieuwe stijl op Schokland

DOEL

3. Meer inkomsten uit fondsenwerving

- **Ambitie:** Groei in baten van particulieren, bedrijven en fondsen voor natuurbeleving en -beheer
- **Waarom:** Meer inkomsten uit eigen fondsenwerving maakt ons minder afhankelijk van structurele en incidentele subsidies. Daarbij geeft het meer vrije bestedingsruimte.
- **Hoe:** Strategische inzet op fondsenwerving. Doelgerichte fondsenwerving bij particulieren en de zakelijke markt start met meer zichtbaarheid, naamsbekendheid en gevoel van betrokkenheid (zie schema natuurbeleving). Voor fondsaanvragen zijn interne samenwerking en kansen signaleren belangrijk. Kosten gaan hierbij voor de baat uit.

Resultaat

2024: Meerjarenplan fondsenwerving vastgesteld

2027: Targets in de meerjarenplanning behaald

Samen- leving

4. Natuur en samenleving

Inleiding

Zoals natuur onderdeel is van het landschap, zijn wij onderdeel van de samenleving. We zijn een door de samenleving gefinancierde organisatie en hebben een maatschappelijke rol (natuurbeheer en -behoud). We zitten niet op een eiland. We spelen in op ontwik-

kelingen in de samenleving en onderhouden relaties met onze omgeving, met oog op gedeelde belangen. Denk ook aan ontwikkeling in de landbouw en stedenbouw. Dit hoofdstuk beschrijft ons meerjarenbeleid in deze bredere context.

Pijler 3: Natuur en samenleving		
1. Effectieve samenwerking		2027: Begrip bij stakeholders voor onze keuzes
2. Aandacht voor landschap	A. Meer groenblauwe dooradering	2027: Concrete voortgang op minimaal een locatie
	B. Meer 'zachte' overgangen landbouw-natuur	2027: Concrete voortgang op minimaal een locatie
	C. Meer klimaatadaptief	2027: Concrete voortgang op minimaal een locatie
3. Uitbreiding terreinen		2024: Visie opgesteld en plan van aanpak
		2027: Doelen volgens plan van aanpak, waaronder onderdeel van een concreet project
4. Grotere inzet vrijwilligers		2027: Uitvoering vrijwilligersbeleid en daarin gestelde doelen, incl. tussentijdse evaluatie

DOEL

1. Effectieve samenwerking

- **Ambitie:** Scherpere keuzes maken over deelname aan projecten en processen van anderen en meer erkenning voor het belang van onze bijdrage. Ook maken we expliciet de keus om ons te richten op het gebied binnen de dijken van Flevo-land, met uitzondering van daar waar een 'zachte' dijkovergang bijdraagt aan de natuurwalliteit van onze terreinen, zoals bij Oostvaardersoever.
- **Waarom:** We hebben veel expertise te bieden in maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelingen. Tegelijkertijd kunnen we niet alles en moeten we prioriteren. Onze inspanningen op het gebied van natuur en samenleving staan daarom steeds nadrukkelijk ten dienste van onze kerntaken kwaliteitsnatuur en natuur in hart, en van onze gebieden.
- **Hoe:** Vooraf steeds het belang van het project of proces voor onze gebieden en de relatie met onze omgeving in beeld brengen, als ook onderwerpen als taken, tijdspad, kosten en effecten goed. Daarmee zorgen we voor duidelijkheid aan de voorkant.

Resultaat

2027: Begrip bij stakeholders voor onze keuzes

DOEL

2. Aandacht voor landschap

A. Meer groenblauwe dooradering

- **Ambitie:** Meer van onze natuurterreinen zijn onderdeel van een natuurverbinding of groenblauwe dooradering in Flevoland.
- **Waarom:** Voor versterking van de biodiversiteit en veerkracht van de natuur in Flevoland en van onze terreinen in het bijzonder. Landschap verbindt stad-land en landbouw-natuur.
- **Hoe:** We denken mee daar waar de mogelijkheden zich voordoen voor onze terreinen. Denk aan inbedding Knarbos en Wilgenreservaat in groenblauwe ader tussen Markermeer en Wolderwijd; Burchtkamp, Ooievaarsplas, Reigerplas als onderdeel van de dooradering tussen Hollandse Hout en Oostvaardersbos; verbinding tussen Harderbos en Natuurpark Lelystad; en de ecozone Almere.

Resultaat

2027: Concrete voortgang op minimaal een locatie

B. Meer 'zachte' overgangen landbouw-natuur

- **Ambitie:** Bijdragen aan nieuw combinaties van natuur en landbouw.
- **Waarom:** Voor een natuurlijke toekomst voor de landbouw in Flevoland: perspectief voor dalende bodems, verziltingsgebieden en biodiversiteit. Innovatieve landbouw die aansluit bij natuur, met ook belevingswaarde. Als natuurbeheerder brengen wij graag onze kennis en kunde in voor natuurkwaliteit, denk aan bosbeheer of combinaties met begrazing, en natuurbeleving.
- **Hoe:** We gaan graag in gesprek over natuurontwikkeling op plekken waar landbouw niet meer mogelijk is of waar kansen liggen om zowel natuur- als landbouwdoelen te behalen. Dat kan zowel in partnerschappen met een agrarische natuurvereniging of collectief van boeren als met een individuele agrariër. Voorwaarde is dat het locaties betreft waar we al een directe relatie mee hebben.

Resultaat

2027: Concrete voortgang op minimaal een locatie

C. Meer klimaatadaptief

- **Ambitie:** Vergroting van onze bijdrage aan klimaatdoelen via onze natuurterreinen, als dit ook positief bijdraagt aan onze andere (natuur)doelen.
- **Waarom:** De opgaven op klimaatgebied zijn groot, denk aan omgaan met droogte. Mede daardoor is ook bodemdaling een issue. Dat speelt ook in natuurgebieden: die komen relatief steeds hoger te liggen t.o.v. hun omgeving. Fluctuerend peil kan op sommige plekken voor meer dynamiek zorgen. Daarnaast zien wij kansen voor combinaties van natuur en 'natte' landbouw met natuur- en landschapswaarden.
- **Hoe:** We benoemen dit in gesprekken met partners en vragen ook aandacht voor de hiervoor benodigde financiële middelen.

Resultaat

2027: Concrete voortgang op minimaal een locatie

DOEL

3. Uitbreiding terreinen

- **Ambitie:** Minder enclaves binnen onze natuurterreinen die de natuurdoelstellingen bemoeilijken, meer bufferzones rond onze terreinen en meer verbindingen van onze terreinen met andere natuurgebieden, in het kader van de maatschappelijke opgave voor versterking van de biodiversiteit en houtproductie.
- **Waarom:** Een groter aangesloten gebied levert de meeste natuurwinst op: het vergroot het leefgebied van soorten en daarmee de kansen voor meer natuurkwaliteit en veerkrachtigheid van ecosystemen. Ook vereenvoudigt een groot aaneengesloten gebied het beheer ervan. Daarnaast is met een toename van het aantal inwoners van Flevoland ook meer natuur nodig. De toenemende recreatieve druk geeft nu al zorgen voor behoud van natuurkwaliteit.
- **Hoe:** We ontwikkelen een strategische visie voor het in beheer nemen van nieuwe gronden of het verwerven ervan door aankoop of (driehoeks)ruil op basis van vrijwilligheid. Een bouwsteen voor deze visie is ons onderzoek naar de instelling van een Natuurfonds, een gelabelde reserve voor grondaankoop. De ervaring leert dat particulieren, bedrijven en vermogensfondsen zich hier graag bij aansluiten.

Resultaat

2024: Visie opgesteld en plan van aanpak

2027: Doelen volgens plan van aanpak, waaronder onderdeel van een concreet project

DOEL

4. Grotere inzet vrijwilligers

- **Ambitie:** Een grote bijdrage van vrijwilligers in onze organisatie.
- **Waarom:** We willen meer mensen en met verschillende achtergronden de kans geven om zich in te zetten voor de natuur, met het oog op verbinding met onze organisatie en natuur en landschap in Flevoland. Naast meer vrijwilligers is ook meer inzet per vrijwilliger een wens, als indicatie van betrokkenheid.
- **Hoe:** Door een breder aanbod van werkzaamheden voor vrijwilligers worden we voor meer mensen aantrekkelijk. Denk aan een meer coördinerende functie of bureauwerkzaamheden. Ook investering in kwaliteit (ontwikkeling, begeleiding, locatie van samenkomst) zijn belangrijk. Daarnaast passen we maatwerk toe bij werving van vrijwilligers in de verschillende regio's. Tot slot blijven we oog houden voor de sociale functie van het vrijwilligerswerk (gezelligheid, contacten)

Resultaat

2027: Uitvoering vrijwilligersbeleid en daarin gestelde doelen, inclusief tussentijdse evaluatie

SCHEMATISCH OVERZICHT

DOEL	SUBDOEL	RESULTAAT
Pijler 1: Kwaliteitsnatuur		
1. Versterken en behouden ecologische kwaliteit	A. Beheervisies voor landschapstypen	2027: Beheervisies voor onze bossen, moerassen, graslanden en akkernatuur
	B. Zichtbaarheid van bijdrage verpachtingen aan natuurdoelen	2027: In alle pachtcontracten zijn de voorwaarden voor pachters zichtbaar gekoppeld aan natuurdoelen
2. Optimaliseren beheer	A. Hydrologische toestand gebieden op orde	2026: Inzicht in het functioneren van de hydrologie in gebieden waarin het hydrologische systeem belangrijk is
	B. Aanpak probleemsoorten	2024: Inzicht in de belangrijkste probleemsoorten in onze gebieden 2025: Beleid om hiermee om te gaan 2026: Start realisatie
Pijler 2: Natuur in het hart		
1. Zichtbaar als natuurbeheerder		2024-2027: We halen jaarlijks vier keer op een positieve manier de media 2027: groei in spontane (+25%) en geholpen (+25%) naamsbekendheid t.o.v. 2022, met gelijkblijvende of grotere waardering 2027: Groei in geholpen naamsbekendheid in Almere (+15%) t.o.v. 2022, met gelijkblijvende of grotere waardering
2. Dichter bij mensen	A. Betere bezoekersontvangst in Almere	2024: Businesscase akkoord, start voorbereiding bouw 2027: Volgens plan gerealiseerde exploitatie
	B. Betere bezoekersontvangst in Lelystad	2024: Toekomstvisie Natuurpark opgesteld 2025: Plan van aanpak in uitvoering
	C. Betere bezoekersontvangst op Schokland	2024: Visie opgesteld en inzet op realisatie 2027: Bezoekersontvangst nieuwe stijl op Schokland
3. Meer inkomsten uit fondsenwerving		2024: Meerjarenplan fondsenwerving vastgesteld 2027: Targets in de meerjarenplanning behaald
Pijler 3: Natuur en samenleving		
1. Effectieve samenwerking		2027: Begrip bij stakeholders voor onze keuzes
2. Aandacht voor landschap	A. Meer groenblauwe dooradering	2027: Concrete voortgang op minimaal een locatie
	B. Meer 'zachte' overgangen landbouw-natuur	2027: Concrete voortgang op minimaal een locatie
	C. Meer klimaatadaptief	2027: Concrete voortgang op minimaal een locatie
3. Uitbreiding terreinen		2024: Visie opgesteld en plan van aanpak 2027: Doelen volgens plan van aanpak, waaronder onderdeel van een concreet project
4 Grotere inzet vrijwilligers		2027: Uitvoering vrijwilligersbeleid en daarin gestelde doelen, incl. tussentijdse evaluatie

foto: Ernst Dirksen

Natuur dichtbij

**HET FLEVO
LANDSCHAP**

www.flevo-landschap.nl